

پیش‌بینی اضطراب، پرخاشگری و شایستگی اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی بر اساس کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین

خدیدجه ابوالمعالی*

(۱) استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، رودهن، ایران

*نویسنده مسوول: sama.abolmaali@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۱/۶/۹ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۱/۸/۲۵ تاریخ پذیرش مقاله ۹۱/۱۰/۴

چکیده

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب، پرخاشگری و شایستگی اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی بر اساس کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین آنان بود. هشت مرکز پیش‌دبستانی در تهران و سپس ۱۷۰ کودک از این مراکز به تصادف انتخاب شدند. دو پرسشنامه کمال‌گرایی اهواز و فرم کوتاه ارزیابی رفتاری و شایستگی اجتماعی کودکان پیش از دبستان تکمیل شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج حاکی از این بود که فقط کمال‌گرایی ناسازگارانه در مادران، می‌تواند پرخاشگری و اضطراب کودکان را پیش‌بینی کند، اما کمال‌گرایی ناسازگارانه پدر نمی‌تواند این دو متغیر را پیش‌بینی کند. شایستگی اجتماعی نیز توسط کمال‌گرایی ناسازگارانه پدر و مادر پیش‌بینی نمی‌شود.

کلید واژگان: اضطراب، پرخاشگری، شایستگی اجتماعی، کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین.

مقدمه

های اولیه زندگی باعث به وجود آمدن مشکلات بسیاری در قلمرو فردی و بین فردی زندگی کودک پرخاشگر از جمله خودپنداره ضعیف (ماتسورا، هاشیموتو و تویچی، ۲۰۰۹)، طرد از سوی همسالان (کریک و گروت‌پیتر، ۲۰۰۱)، عملکرد تحصیلی ضعیف (بردلی، کلین نیوروسی، ۲۰۰۱) و مشکلات دیگر می‌شود. مطالعات همچنین بیانگر تداوم اشکال مختلف پرخاشگری در طول زمان و اثرگذاری آن بر جنبه‌های مختلف زندگی فردی و اجتماعی فرد در آینده هستند (وایلانکورت، برنگن و بویونو ترمبلی، ۲۰۰۳، لی، بیلاگون ورمونت و ترمبلی، ۲۰۰۷).

کودکان مضطرب- کناره گیر حداقل تعامل را با همسالانشان دارند، کودکان پرخاشگر- خشمگین بیشترین

مسایل رفتاری و روانی کودکان و نوجوانان یکی از موضوعات مهم روان‌پزشکی و روان‌شناسی است (کوشان، بهنام و شانی، ۱۳۸۰). کودکان به عنوان یکی از گروه‌های سنی آسیب‌پذیر در معرض انواع اختلالات روان‌شناختی قرار دارند. عوامل آسیب‌پذیری در سنین کودکی به فرآیند فعال رشد و مقتضیات خاص مراحل آن از یکطرف و کنترل شرایط محیطی و موقعیتی کودک توسط بزرگسالان از طرف دیگر نسبت داده می‌شود. تحقیقات انجام گرفته نشان می‌دهند که تعداد قابل توجهی از کودکان و نوجوانان دارای مشکلات رفتاری و هیجانی هستند (مادوکس و وینستد، ۲۰۰۸). اضطراب و پرخاشگری در کودکان پیش‌دبستانی آثار مخربی بر سلامت روان آنان دارد. پرخاشگری در سال

4 Bradley RH, Corwyn RF, Burchinal M, McAdoo HP, Garcia Coll C.
5 Vaillancourt T, Brendgen M, Boivin M, Tremblay RE.
6 Lee K, Baillargeon RH, Vermunt JK, Wu H, Tremblay RE.

1 Maddux, J. E & Winstead, B. A
2 Matsuura N, Hashimoto T, Toichi M
3 Crick N. R, Grotmeter JK

تجربه تعامل و بیشترین تجربه طرد از سوی اطرافیان را دارند (لافرنیر و دوماس، ۱۹۹۵؛ لافرنایر، دوماس، کاپونو و دویی^۱، ۱۹۹۲). تعامل عوامل زیستی (آمادگی ژنتیکی پاسخ دهی دستگاه سمپاتیک) و عوامل روان‌شناختی (تجربه رویدادهای نگران‌کننده و شیوه‌های فرزندپروری والدین) در شکل‌گیری اضطراب کودکان نقش تعیین‌کننده‌ای دارند (کمپل^۲، ۱۹۹۵، بولتون^۳ و همکاران، ۲۰۰۶). در خصوص عوامل روان‌شناختی اهمیت شیوه‌های ارتباط والد - کودک در علت‌شناسی و درمان اختلالات اضطرابی کودکان توسط متخصصان مورد توجه قرار گرفته است (ویکتور، برنت، برستاین و لاین^۴، ۲۰۰۷).

تعامل والدین و کودکان نقش مهمی در سلامت روانی فرزندان دارد و با توجه به تعامل‌های مستمری که ارگانسیم خانواده از یک سو با اعضای خود و از سوی دیگر با اجتماع دارد، خانواده به عنوان کانون اصلی سلامت یا پاتولوژی (بیماری) اعضای خود در نظر گرفته می‌شود (ستیر، ۱۹۹۶، ترجمه بیرشک، ۱۳۷۵). ویژگی‌های شخصیتی والدین از جمله کمال‌گرایی یکی از ویژگی‌هایی است که می‌تواند به آسیب در کنش‌وری اجتماعی منجر شود و رابطه والد - فرزند را متأثر سازد (ناتولی و هاپریچ^۵، ۲۰۱۴). کمال‌گرایی یک آمادگی شخصیتی است که با تلاش برای بی‌عیب و نقص بودن^۶ و تعیین استانداردهای بسیار بالا برای عملکرد همراه است و با تمایلات بیش از حد برای ارزیابی انتقادی مشخص می‌شود (هویت و فلت^۷، ۱۹۹۱، هویت و همکاران ۲۰۰۲؛ فراست، سمور، لاهارت و روزنبلت^۸، ۱۹۹۰). وضعیت کمال‌گرایی ممکن است در تمام حوزه‌های زندگی به ویژه خانواده، کار و مدرسه سایه افکند (استوبر^۹ و استوبر، ۲۰۰۹). کمال‌گرایی چند جنبه‌ای درون شخصی، بین شخصی و اجتماعی دارد (هویت و همکاران، ۱۹۹۱) و از ابعاد مختلف خویش‌شن مدار، دیگر

مدار و جامعه‌مدار برخوردار است. کمال‌گرایی خویش‌شن مدار با تمایل به وضع معیارهای غیر واقع‌بینانه برای خود و تمرکز بر نقص‌ها و شکست‌ها در عملکرد همراه با خود - نظارت‌گری‌های دقیق مشخص می‌شود؛ کمال‌گرایی دیگر مدار بیانگر تمایل به داشتن انتظارات افراطی و ارزشیابی انتقادی از دیگران است؛ و کمال‌گرایی جامعه‌مدار به احساس ضرورت و رعایت معیارها و برآورده ساختن انتظارات تجویر شده از سوی افراد مهم به منظور کسب تأیید اطلاق می‌شود (هویت و فلت، ۱۹۹۱، نقل از بشارت، ۱۳۸۹).

پیامدهای هر یک از ابعاد کمال‌گرایی در روابط بین شخصی توسط پژوهشگران مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. خشم کودکان به صورتی آشکار با کمال‌گرایی جامعه محور همبستگی دارد (هویت و همکاران، ۲۰۰۲). هیل، زرول و تورلینگتون^{۱۰} (۱۹۹۷) به این نتیجه رسیدند کمال‌گرایی جامعه‌مدار با تکبر، و ویژگی‌های فاصله گرفتن اجتماعی برای مردان و ناسازگاری‌های گوناگون فردی و پریشانی برای زنان همراه است و روابط بین فردی آنان را متأثر می‌سازد. والدینی که از کمال‌گرایی جامعه‌مدار برخوردارند اغلب کنترل زیادی روی کودکانشان اعمال می‌کنند و مانع استقلال آنان شده و استانداردهای شخصی - اشان را از طریق استفاده از تکنیک‌هایی مانند ایجاد احساس گناه و امساک در عشق به کودکانشان منتقل کنند (باربر^{۱۱}، ۱۹۹۶). کوک و کرنی^{۱۲} (۲۰۰۹) دریافتند کمال‌گرایی خویش‌شن مدار مادر با آسیب‌شناسی روانی در پسران ارتباط دارد. اما کمال‌گرایی جامعه‌مدار مادر ارتباط خیلی نزدیکتری با درونی‌سازی آسیب‌شناسی در پسران دارد. بشارت (۲۰۰۳) رابطه مثبتی را بین نگرشهای کمال‌گرایانه مادران و اضطراب فرزندان گزارش داد. فراست، لاهارت و روزنبلت (۱۹۹۱) دریافتند که کمال‌گرایی مادر، اما نه پدر، با کمال‌گرایی در دختران ارتباط دارد. بنا بر نظر هویت و

^۷ Hewitt, P.L., & Flett, G.L.

^۸ Frost, R.O., Lahart, C. M., & Rosenblate, R

^۹ Stoeber

^{۱۰} Hill, R. W., Zrull, M. C., & Turlington, S

^{۱۱} Barber, B. K

^{۱۲} Cook, L. C., & Kearney, C. A

^۱ LaFrenière, Dumas, Capuano, Dubeau

^۲ Campbell

^۳ Bolton & et al

^۴ Victor AM, Bernat DH, Berstein A and Layne AE

^۵ Natoli, A. P. & Huprich, S. K.

^۶ flawlessness

تعاملی مثبت والدین - فرزندان، کاهش اضطراب امتحان دانش آموزان را توجیه می کند. کمال‌گرایی منفی والدین، بر عکس از طریق انتظارات غیر واقع بینانه و معمولاً فراتر از امکانات و توانایی‌های فرزندان تضعیف عزت نفس و سبک تعاملی تعارضی والدین - فرزندان با افزایش اضطراب امتحان در ارتباط قرار می گیرد. سونز و الیوت^۱ (۲۰۰۵) گزارش دادند که کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین به طور معناداری کنترل روان‌شناختی را پیش بینی می‌کند، به علاوه یک رابطه معنادار مستقیم بین کمال‌گرایی ناسازگارانه مادر و دختر (اما نه دختر و پدر) وجود دارد. خلعتبری، قربان شیرودی و حسینی (۱۳۹۰) نشان دادند که بین کمال‌گرایی منفی و احساس تنهایی رابطه مثبت وجود دارد.

کنترل روان‌شناختی پدر و مادر به عنوان یک متغیر مداخله‌گر در ارتباط بین والدین و کمال‌گرایی ناسازگارانه مورد توجه قرار می‌گیرد (سونز و الیوت، ۲۰۰۵). کمال‌گرایی ناسازگارانه می‌تواند به کنترل روان‌شناختی والدین منجر شود و این کنترل اثرات مخربی بر کودکان دارد و با دامنه وسیعی از بازده‌های منفی، مانند افسردگی، عزت نفس ضعیف، احساس گناه ناسازگارانه، اضطراب، رفتار کناره‌گیرانه، و برونی‌سازی مشکلات رفتاری (مانند پرخاشگری) همراه است (باربر و هامون^۲، ۲۰۰۲). و کمال‌گرایی سازگارانه می‌تواند شایستگی اجتماعی در فرزندان را به ارمغان آورد. پرخاشگری و اضطراب دو بازده منفی ناشی از کمال‌گرایی منفی والدین هستند که در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و شایستگی اجتماعی ناشی از آثار کمال‌گرایی مثبت در والدین است.

در تعاریف متعدد، پرخاشگری تحت عنوان رفتارهای توأم با حمله تلقی شود که دربرگیرنده هرگونه رفتاری است که در آن، قصد وارد کردن آسیب جسمانی^۳ و روانی^۴ به فرد دیگر وجود دارد، و یا هرگونه رفتار مخرب^۵ و تنبیهی^۶ نسبت به افراد و اشیاء تحت عنوان پرخاشگری خوانده می‌شود (رامیرز، ۲۰۰۳، ۱۹۹۸، نقل از ابوالمعالی و موسی

فلت (۱۹۹۱) خشم به عنوان هیجانی که از ادراک تخلف عمدی از سوی دیگران نشأت می‌گیرد با کمال‌گرایی جامعه محور رابطه دارد. بین کمال‌گرایی والدین و عزت‌نفس، جرأت ورزی و خودکارآمدی فرزندان همبستگی منفی معناداری وجود دارد (برجلی، گلزاری و ارجمند، ۱۳۸۶) کمال‌گرایی خویشتن مدار که معادل وضع معیارهای بالا برای خود است احتمال شکست در دستیابی به اهداف را فراهم می‌کند و می‌تواند باعث خشم گردد، این خشم در نتیجه ناکامی ناشی از محقق نشدن یک هدف مطلوب یا عدم استمرار یک وضعیت مطلوب به وجود می‌آید (هویت و فلت، ۱۹۹۱ و هویت و همکاران، ۲۰۰۲). بشارت (۱۳۸۹) دریافت که بین کمال‌گرایی خویشتن محور و جامعه محور با شاخص‌های خشم همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد.

کمال‌گرایی دیگرمدار که با وضع معیارهای عالی برای دیگران و قضاوت در مورد آنها بر اساس این معیارها مشخص می‌شود، با ویژگی‌های مانند تکبر، سلطه‌گری، و کینه‌جویی برای مردان و زنان همراه است، اما ناراحتی فردی کمی در پی دارد. کمال‌گرایی دیگرمدار ممکن است خشم دیگران را برانگیزد و یا سطح اضطراب آنان را افزایش دهد (هویت و فلت، ۱۹۹۹ و هویت و همکاران، ۲۰۰۲).

برخی دیگر از پژوهشگران تقسیم‌بندی دیگری از کمال‌گرایی تحت عنوان کمال‌گرایی مثبت (سازگارانه) و کمال‌گرایی منفی (ناسازگارانه) ارائه می‌دهند. وضع معیارهای سخت و دست نیافتنی کمال‌گرایی منفی و ناسازگارانه؛ و وضع معیارهای دست یافتنی و منطقی کمال‌گرایی مثبت را بازنمایی می‌کند. بشارت (۱۳۸۳) نشان داد که بین کمال‌گرایی مثبت والدین و اضطراب امتحان فرزندان همبستگی منفی و بین کمال‌گرایی منفی والدین و اضطراب فرزندان رابطه مثبت وجود دارد. کمال‌گرایی مثبت والدین از طریق انتظارات واقع بینانه و مطابق با امکانات و محدودیت‌های فرزندان تقویت عزت نفس فرزندان و سبک

5 Destructive

6 Punitive

1 Soenens, B., & Elliot, A. J.

2 Barber, B. K., & Harmon, E. L.

3 Physical

4 Psychological

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیف همبستگی و جامعه آماری شامل کلیه کودکان پیش‌دستانی شهر تهران بود. از میان جامعه آماری مورد نظر با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، ۸ مرکز پیش‌دستانی شهر تهران به تصادف انتخاب شد، سپس ۱۷۰ کودک از مراکز انتخاب شده به تصادف برگزیده شدند. در این پژوهش از دو پرسشنامه کمال‌گرایی اهواز و نیمرخ رفتارهای عاطفی - اجتماعی پیش از دبستان کودکان استفاده شد. پرسشنامه نیمرخ رفتارهای عاطفی - اجتماعی توسط مربیان تکمیل شد.

مقیاس کمال‌گرایی اهواز (PAS)^۴ مقیاس ۲۷ ماده‌ای است که توسط نجاریان، عطاری و زرگر (۱۳۷۸) ساخته شده است و در طیف لیکرت چهار ارزشی، هرگز (۰)، به ندرت (۱)، گاهی (۲)، و اغلب (۳) نمره گذاری می‌شود. روایی ملاکی این ابزار طریق تعیین ضرایب همبستگی آن با مقیاس عزت نفس کوپراسمیت (۰/۳۹-) و مقیاس الگوی رفتاری تیپ A (۰/۶۵) و خرده مقیاس شکایات جسمانی SCL90-R (۰/۴۱) محاسبه شده است. همسانی درونی این مقیاس ۰/۸۹۵ و پایایی آن به روش باز آزمایی ۰/۶۸ گزارش شده است. تحلیل عاملی با استفاده از چرخش واریماکس منجر به شناسایی یک سازه منسجم و معنادار شده است. در پژوهش حاضر همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ محاسبه شده است. این مقیاس کمال‌گرایی ناسازگارانه را می‌سنجد.

فرم کوتاه ارزیابی رفتاری و شایستگی اجتماعی^۵: ساختار عاملی و ویژگی‌های فرم کوتاه ارزیابی رفتاری و شایستگی اجتماعی (SCBE) در نمونه‌های مختلف بررسی شده است. از طریق تحلیل مولفه‌های اصلی ۳ عامل شایستگی اجتماعی (SC)^۶؛ خشم - پرخاشگری (AA)^۷؛ و اضطراب کناره‌گیری (AW)^۸ شناسایی شده است، این سه عامل ۶۷/۱٪ از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کنند. همسانی درونی سؤالی هر عامل و پایایی آنها به روش بازآزمایی

زاده). افراد پرخاشگر معتقدند که پرخاشگری اساساً آسان است و یک حس خوب به آنان می‌دهد و کارآیی دارد. همان‌گونه که ساتون و همکاران (۱۹۹۹) اشاره کردند که کودکان پرخاشگر به طور آشکار قربانی کردن دیگران را به عنوان ابزاری برای سودمندی شخصی تلقی می‌کنند.

شامیر - ایساکو، آنگر و رپی^۱ (۲۰۰۵) اشاره کردند که کنترل افراطی کودکان ریسک رو به افزایشی را برای اضطراب چندگانه و اختلالات فوبی در آنان ایجاد می‌کند. مهار بیش از حد مسایل و رویدادهای محیط نه تنها محیط مناسبی برای رشد بالندگی کودک فراهم نمی‌کند بلکه موجب احساس نا ارزندگی، نارضایتی و در نهایت مشکلات متعدد رفتاری - هیجانی در کودک خواهد شد (بارت^۲، ۲۰۰۶). امر و نهی زیاد والدین و فزون‌حمایتگری والدین اضطراب، نافرمانی و تضادورزی را در پی دارد (صرامی، امیری، نشاط دوست و مولوی، ۱۳۸۸).

ساتون و همکاران (۱۹۹۹) شایستگی اجتماعی را به عنوان موفقیت فردی و اثربخشی در نیل به اهداف شخصی در یک موقعیت مفروض می‌دانند. آنان معتقدند کودکانی که از شایستگی اجتماعی برخوردارند به پرخاشگری ارزش نمی‌دهند و استراتژی‌های رفتاری پرخاشگرانه را به کار نمی‌گیرند (لافرنییر و دوماس، ۱۹۹۵؛ لافرنییر، دوماس، کاپیونو و دویی^۳، ۱۹۹۲). لافرنییر و همکاران (۱۹۹۲) معتقدند که شایستگی اجتماعی، سازگاری، انعطاف‌پذیری هیجانی و احساسی را بازنمایی می‌کند.

با استناد به مطالب مطرح شده و با توجه به اهمیت شناسایی عوامل تبیین‌کننده پرخاشگری و اضطراب در پیشگیری از بروز مشکلات روانی جدی در سالهای بعدی، و همچنین با توجه به نقش مهم شایستگی اجتماعی در نیل به اهداف شخصی و کنش‌وری اجتماعی مثبت، این پژوهش با هدف پیش‌بینی اضطراب، پرخاشگری و شایستگی اجتماعی کودکان بر اساس کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین سازمان‌دهی شده است.

^۵ Social Competence and Behavior Evaluation Scale

^۶ social competence

^۷ anger-aggression

^۸ anxiety-withdrawal

1 Shamir-Essakow, G., Ungerer, J. A. & Rapee, R.M.

2 Bart,s (2006)

3 LaFrenière, Dumas, Capuano, Dubeau

4Ahvaz Perfectionism Scale

های مربوط به شایستگی اجتماعی به صورت معکوس نمره- گذاری می‌شوند. در این پرسشنامه نمره کل آزمون بیانگر اختلالات عاطفی- اجتماعی کودکان است (لافرنییر و دوماس، ۱۹۹۵؛ لافرنایر، دوماس، کاپونو و دویی، ۱۹۹۲). همسانی درونی نمره کل این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۷ به دست آمده است.

یافته های پژوهش

در این قسمت، ابتدا داده‌های حاصل از گردآوری داده‌ها در خصوص متغیرهای مورد مطالعه توصیف شده‌اند و سپس به منظور بررسی فرضیه های پژوهش و استنباط آماری، آزمون پارامتریک رگرسیون چندگانه به کار گرفته شده است.

مورد بررسی قرار گرفته است. پسرها نمره بیشتری در AA و دخترها نمره بیشتری در SC به دست آوردند، اما تفاوتی در AW در دو گروه مشاهده نشد. با استفاده از رویکرد ریخت‌شناسی دریافت شد که گروه کناره‌گیر- مضطرب حداقل تعامل را با همسالانشان دارند، گروه پرخاشگر- خشمگین بیشترین تعامل و طرد را دارند و گروه شایسته بالاترین وضعیت را در جامعه‌سنجی نشان می‌دهند. بین مشاهدات آزمایشگاهی تعامل مادر کودک و طبقه بندی SCBE هماهنگی کلی گزارش شده است. در این پرسشنامه گزینه‌ها به ترتیب از هرگز تا همیشه مدرج می‌شود. سوال-

جدول ۱: شاخص های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	آزمون کولموگروف-اسمیرنوف	Sig
کمال گرایی مادر	۶۴/۴۲	۱۱/۳۶	۰/۱۳۷	-۶۹۶	۰/۰۶۴	۰/۲
کمال گرایی پدر	۶۱/۸۷	۱۰/۹۸	۰/۱۶۳	-۴۶۴	۰/۰۵۸	۰/۳۹
پرخاشگری	۵/۲۸	۴/۱	۰/۸۱۸	۰/۱۷۸	۰/۱۱	۰/۰۹
اضطراب	۴/۴۱	۴/۳۷	۰/۲۹۴	۰/۳۹۹	۰/۰۷۵	۰/۰۸۸
صلاحیت	۶/۹۶	۵	۰/۳۷۱	-۸۰۵	۱/۰۱	۰/۱۲
نمره کل نیمرخ عاطفی اجتماعی	۱۶/۶۵	۱۰/۷۲	۰/۷۲۲	۰/۳۷۷	۰/۰۹۵	۰/۲۷

جدول ۲. ضرایب رگرسیون متغیر وابسته (نمره کل ارزیابی رفتاری و شایستگی اجتماع، پرخاشگری، اضطراب و صلاحیت اجتماعی بر کمالگرایی ناسازگارانه والدین)

مقادیر	ضریب رگرسیون	خطای استاندارد	بتا	تی	معناداری
مقدار ثابت	۴/۴۵	۰/۳۲	-	۱۳/۹۱	۰/۰۰۰۵
کمالگرایی مادر	۰/۹۵	۰/۴۲	۰/۲۳	۲/۲۶	۰/۰۰۲
کمالگرایی پدر	۰/۴۳	۰/۷۳	۰/۱۳	۰/۵۸	۰/۲۵
$F_{(2,160)} = 5.514, Sig = 0.03$					
مقدار ثابت	۳/۵۵	۰/۲۳	-	۱۵/۴۳	۰/۰۰۰۱
کمالگرایی مادر	۰/۹۲	۰/۴۱	۰/۲۲	۲/۲۴	۰/۰۰۳
کمالگرایی پدر	۰/۵۳	۰/۷۲	۰/۱۱	۰/۷۴	۰/۱۲
$F_{(2,158)} = 6.890, P = 0.034$					

SCBE
کمال گرایی

پر خاشگری

ادامه جدول ۲. ضرایب رگرسیون متغیر وابسته (نمره کل ارزیابی رفتاری و شایستگی اجتماع، پرخاشگری، اضطراب و صلاحیت اجتماعی بر کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین)

مقدار ثابت	۳/۵۵	۰/۲۳	-	۱۵/۴۳	۰/۰۰۱
کمال‌گرایی مادر	۰/۹۲	۰/۴۱	۰/۲۲	۲/۲۴	۰/۰۰۳
کمال‌گرایی پدر	۰/۵۳	۰/۷۲	۰/۱۱	۰/۷۴	۰/۱۲
	$F_{(2,158)} = 5.78, P = 0.004$			$R^2=0.053$	$R=0.23$
صلاحیت اجتماعی	$F_{(2,161)} = 1.189, P = 0.307$			$R^2=0.015$	$R=0.121$

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین کمال‌گرایی مادر، و نه پدر، با اضطراب و پرخاشگری کودکان وجود دارد. اهمیت نقش ویژگی‌های شخصیتی والدین در تبیین سلامت روان، خلق و خو و تعاملات کودکان (اچترگرید، پوستر، رومر و میلر، ۲۰۱۳، ادشد، ۲۰۱۵؛ خدابخش، کیانی و احمد بوکانی، ۲۰۱۴)، مشکلات رفتاری کودکان (زبراک و گرین، ۲۰۱۴، ابوالعالی، قربانی ثابت و صابری، ۱۳۹۳)، مشکلات عاطفی (سمعی، سرخانلو و کیامنش، ۲۰۱۵) و پیشرفت تحصیلی (ابوالعالی و راشدی، ۲۰۱۴)، مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. نقش کمال‌گرایی والدین نیز به طور خاص مورد توجه پژوهشگران از جمله برجلی و همکاران (۱۳۸۶)، ملانیاجلودار و یآوری کرمانی، (۱۳۹۰)؛ صلیبی و احمدی، (۱۳۹۲)؛ بشارت (۱۳۸۹)؛ ناتولی و هاپریچ^۴ (۲۰۱۴) و دیگر پژوهشگران قرار گرفته است. کمال‌گرایی والدین از طریق اعمال کنترل روان‌شناختی بر فرزندان تعامل والد-فرزند را متاثر می‌سازد (ناتولی و هاپریچ، ۲۰۱۴). رفتارهای والدگری تاثیر مهمی بر سلامت روان کودکان دارند و با رشد مشکلات عاطفی و رفتاری در کودکان همراه هستند. تفاوت‌هایی در رفتار والدگری با ویژگی‌های شخصیتی والد و خلق و خوی کودک در ارتباط قرار می‌گیرد. اگر چه جهت علیت واضح نیست. بیشتر پژوهش‌ها تعامل بین ویژگی‌های شخصیتی و خلق

بر اساس جدول فوق میانگین و پراکندگی نمره کمال‌گرایی ناسازگارانه در مادران بیش از پدران است. میزان کجی و کشیدگی تمام متغیرها در دامنه پذیرفته شده ± 1 است. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف نیز نشان می‌دهد توزیع نمره‌های همه متغیرها نرمال است. با توجه به جدول فوق می‌توان گفت $10/2\%$ از نمره کل اختلالات عاطفی - اجتماعی کودکان توسط کمال‌گرایی ناسازگارانه والدین تبیین می‌شود و فقط کمال‌گرایی ناسازگارانه مادر می‌تواند نمره اختلالات عاطفی - اجتماعی کودکان را پیش‌بینی کند. همچنین کمال‌گرایی پدر و مادر می‌تواند $6/25\%$ از واریانس کل پرخاشگری را تبیین کند ($F_{(2,158)} = 6.890, P = 0.034$) و در این میان فقط کمال‌گرایی مادر، و نه پدر سهم معناداری و مثبتی در تبیین پرخاشگری کودکان دارد. در خصوص تبیین اضطراب کودکان بر اساس کمال‌گرایی پدر و مادر یافته‌ها بیانگر این است که $5/3\%$ از اضطراب کودکان توسط کمال‌گرایی والدین پیش‌بینی می‌شود ($F_{(2,158)} = 5.78, P = 0.004$)، ولی فقط نقش پیش‌بینی‌کننده مثبت کمال‌گرایی مادر در تبیین اضطراب کودکان مورد تأیید قرار گرفته است. در مورد متغیر شایستگی اجتماعی مقادیر $F_{(2,161)} = 1.189, P = 0.307$ نشان می‌دهد که کمال‌گرایی والدین سهم معناداری در تبیین شایستگی اجتماعی کودکان ندارند.

4 Natoli, A. P. & Huprich, S. K.

1 Achtergarde, S., Postert, C., Romer, G., & Müller, J.M.
2 Adshear, G.
3 Zembrak & Green

کرمانی و همکاران، ۱۳۹۰). بنا بر نظر هویت و فلت (۱۹۹۱) خشم به عنوان هیجانی که از ادراک تخلف عمدی از سوی دیگران نشأت می‌گیرد با کمال‌گرایی منفی رابطه دارد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، به مشاوران و درمانگران کودک توصیه می‌شود که برای کاهش مشکلات کودکان پیش دبستانی از جمله پرخاشگری و اضطراب نقش والدین و معیارها تربیتی و انتظارات آنان از کودکان را نیز مورد توجه قرار دهند و برای تعدیل معیارهای سخت تربیتی آموزش‌های مناسب را به والدین ارائه دهند.

منابع

- ابوالمعالی، خدیجه. و موسی زاده، زهره. (۱۳۹۱). پرخاشگری: ماهیت، علل و پیشگیری. تهران: ارجمند.
- ابوالمعالی، خدیجه، قربانی ثابت، مریم. و صابری، هایده. (۱۳۹۳). پیش‌بینی اختلالات رفتاری برون نمود در نوجوانان بر اساس عملکرد خانواده آنان. در موسی زاده، زهره (گردآورنده). *خانواده پژوهی از منظر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و تعلیم و تربیت با رویکرد معارف اسلامی*. صص. ۲۳۳-۲۶۱. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- بزازیان، سعیده و قاسمی پورکرد محله. (۱۳۹۰). رابطه سبکهای فرزندپروری والدین و کمال‌گرایی با اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان تیزهوش. *فصلنامه علوم رفتاری*، ۱۰۱-۱۱۴.
- برجعلی، احمد، گلزاری، محمود، و ارجمند، فاطمه. (۱۳۸۶). بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین با عزت‌نفس، جرأت‌ورزی و خودکارآمدی فرزندان آنها در بین دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های منطقه ۷ آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۸۶-۸۵. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی.

و خوی کودک را در نظر می‌گیرند (اچترگرید و همکاران^۱، ۲۰۱۳). بر اساس یافته‌های پژوهش سونز و الیوت (۲۰۰۵) والدین کمالگرا کنترل روان‌شناختی بیشتری روی فرزندان خود اعمال می‌کنند، کنترل روان‌شناختی رابطه والد - فرزند را متاثر می‌سازد و ممکن است زمینه مشکلات متعدد مانند افسردگی، عزت‌نفس ضعیف، احساس گناه ناسازگارانه، اضطراب، رفتار کناره‌گیرانه، و برونی‌سازی مشکلات رفتاری (مانند پرخاشگری) را فراهم سازد (باربر و هامون، ۲۰۰۲). همسو با یافته‌های پژوهش حاضر، یافته‌های پژوهش لهارت و روزنبلت (۱۹۹۱)، و یآوری کرمانی و همکاران (۱۳۹۰) کمال‌گرایی مادر می‌تواند سلامت روانی فرزندان را پیش‌بینی کند. بشارت (۲۰۰۳) نیز رابطه مثبتی را بین نگرشهای کمال‌گرایانه مادران و اضطراب فرزندان گزارش داد. مادران کمالگرا استانداردهای شخصی‌شان را از طریق استفاده از تکنیک‌هایی مانند ایجاد احساس گناه و امساک در عشق به کودکانشان منتقل کنند (باربر، ۱۹۹۶). به عبارت دیگر می‌توان گفت کمال‌گرایی مادر از طریق تأثیر بر سبک والدگری او رابطه او را با فرزندش تحت تأثیر قرار می‌دهد. برای مثال بشارت و همکاران (۱۳۸۹) رابطه معناداری را بین سبک فرزند پروری مستبدانه و کمال‌گرایی والدین گزارش دادند (بشارت، عزیزی و حسینی، ۱۳۸۹). مادران کمالگرا انتظارات و استاندارد‌های بالایی برای فرزندانشان دارند و زمینه ایجاد اضطراب را در آنان فراهم می‌کنند. والدین کمال‌گرا از فرزندان خود انتقاد زیادی می‌کنند و در مورد اشتباهات آنان نگرانی زیادی دارند، این رفتارها می‌تواند میزان اضطراب فرزندان آنان را تبیین کند (بزازیان و قاسم پورکرد محله، ۱۳۹۰). به علاوه کنترل‌گری زیاد والدین کمال‌گرا، استقلال فرزندان آنان را محدود کرده و خشم آنان را بر می‌انگیزد. فراست، لهارت و روزنبلت (۱۹۹۱) دریافتند که کمال‌گرایی مادر، اما نه پدر، با کمال‌گرایی در دختران ارتباط دارد. مادرانی که گرایش کمال‌گرایانه کمتری دارند دخترانی با سلامت روان بالاتر خواهند داشت (یآوری

- بشارت، محمد، علی. (۱۳۸۳). بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین اضطراب امتحان دانش‌آموزان. *مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی*. ۳۴ (۱)، صص. ۱۹-۱.
- بشارت محمد علی، عزیزی کوروش، حسینی سیده اسما. (۱۳۸۹). رابطه کمال‌گرایی والدین با سبک‌های فرزندپروری. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*. ۴ (۸)، ۲۹-۹.
- خلعتبری، جواد، قربان شیروودی، شهره، قربان شیروودی، ایمان، و حسینی، ایمان. (۱۳۹۰). بررسی رابطه‌ی بین کمال‌گرایی و احساس تنهایی با کیفیت زندگی دانشجویان پزشکی استان گیلان. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*. ۲ (۱)، ۱۳۱-۱۱۷.
- ستیر، و. (۱۳۷۵). *آدم‌سازی در روان‌شناسی خانواده*. ترجمه بیرشک، ب. تهران: رشد.
- صرامی، زهرا، امیری، شعله، نشاط دوست، طاهر. و مولوی، حسین. اثر بخشی درمان شناختی-رفتاری بر وسواس مادران و اختلالات رفتاری کودکان آنها. *مجله روان‌شناسی*. ۱۳ (۳)، ۳۲۴-۳۰۶.
- صلیبی، ژاسنت، احمدی، عارفه سادات. (۱۳۹۲). رابطه بین شیوه‌های فرزند‌پروری و کمال‌گرایی مادران با سازگاری عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان دختر سال دوم دبیرستان. *پژوهش‌نامه زنان*. ۴ (۷)، ۱۶۲-۱۳۹.
- کوشان، م، بهنام و شانی، ح. (۱۳۸۰). بررسی شیوع برخی اختلالات رفتاری و عوامل خانوادگی موثر در کودکان دبستانی شهر سبزوار، *مجله دانشکده پزشکی و خدمات درمانی سبزوار*، سال ۸. شماره ۴ صص ۴۶-۴۰.
- نجاریان، بهمن، عطاری، یوسفعلی، و زرگر، یدالله. (۱۳۷۸). ساخت و اعتبار یابی مقیاسی برای
- سنجش کمال‌گرایی. *مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی*. ۳ (۴)، ۵۸-۴۳.
- یآوری کرمانی، مریم، ملانیا جلودار، شهرام. و یآوری کرمانی، معصومه. (۱۳۹۰). کمال‌گرایی مادران و سلامت روان دختران. *تازه‌های روان‌درمانی*. شماره ۵۹ و ۶۰، ۱۰۷-۹۶.
- Abolmaali, KH., Rashedi, M. & Ajilchi, B. (2014). Explanation of Academic Achievement Based on Personality Characteristics Psycho-Social Climate of the Classroom and Students' *Academic Engagement in Mathematics, Open Journal of Applied Sciences*, 4 (5), 225-233.
- Achtergarde, S., Postert, C., Romer, G., & Müller, J. M. (2014). Parenting and Child Mental Health Influences of Parent Personality, Child Temperament, and Their Interaction, *The Family Journal*. 23 (2) 167-179.
- Adshead, G. (2015). Parenting and personality disorder: clinical and child protection implications. *Advances in Psychiatric Treatment*, 21 (1) 15-22; DOI: 10.1192/apt.bp.113.011627.
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a *neglected construct*. *Child development*, 67, 3296-3319.
- Barber, B. K., & Harmon, E. L. (2002). Violating the self: Parental psychological control of children and adolescents. In B.K Barber (Ed.), *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescents* (pp. 15-52). Washington, DC: American Psychological Association.
- Bart, s. (2006). Psychologically controlling and adolescent psychosocial adjustment: antecedents, mediating factors,

- and Anger, *Personality and Individual Differences*, ۳۲, ۱۰۴۹-1061.
- Hewitt, P.L., & Flett, G.L. (۱۹۹۱). Perfectionism in the Self And Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association with Psychopathology, *Journal of Personality and Social Psychology*, ۶۰, 456-470.
- Hill, R. W., Zrull, M. C., & Turlington, S. (1997). Perfectionism and interpersonal problems. *Journal of personality assessment*, 69 (1), 81-103.
- Khodabakhsh, M. R., Kiani, F. & Ahmedbookani, S. (2014). Psychological Well-being and Parenting Styles as Predictors of Mental Health among Students. *Implication for Health Promotion*. Volume 2, Issue 3.3, 39-46.
- LaFreniere, P., Dumas, J., Capuana, F. & Dubeau, D. (1992). Development and validation of the preschool socioaffective profile. *Psychological Assessment*, 4, 242-250.
- LaFreniere, Peter J.; Dumas, Jean E. (1996). Social competence and behavior evaluation in children ages 3 to 6 years: The short form (SCBE-30). *Psychological Assessment*, Vol 8(4), Dec 1996, 369-377. <http://dx.doi.org/10.1037/1040-3590.8.4.369>.
- Lee K, Baillargeon RH, Vermunt JK, Wu H, Tremblay RE. Age differences in the prevalence of physical aggression among 5-11-year-old Canadian boys and girls. *Aggressive Behav*. 2007; 33: 26-37.
- Maddux, J. E & Winstead, B.A (2008) *Psychopathology* New York; Taylor & francis group.
- Natoli, A. P. & Huprich, S. K. sensitivity to criticism mediates the relationship between interpersonal problems and state and trait depressivity. Eastern Michigan University, Ypsilanti, and longitudinal dynamics. **Katholieke universities Leuven (Belium)**. 23 (5), 384-398.
- Besharat, M. A. (2003). Parental Perfectionism and children's test anxiety. *Psychological Reports*, Volume 93, Issue, pp. 1049-1055. doi: 10.2466/pr0.2003.93.3f.1049.
- Bolton, D., Eley, T. C., O'Connor, T. G., Perrin, R., Rijdsdijk, F. & Smith, P. (2006). Prevalence and genetic and environmental influences on anxiety disorders in 6-year-old twins. *psychological Medicine*, 36, 335-334. doi:10.1017/S0033291705006537.
- Bradley RH, Corwyn RF, Burchinal M, McAdoo HP, Garcia Coll C. The home environments of children in the United States part II: Relations with behavioral development through age thirteen. *Child Development*. 2001; 72: 1868-1886.
- Campbell, S. B. (1995). Behavioral problems in preschool children: A review of recent research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 36, 113-115.
- Cook, L. C., & Kearney, c. A. (2009). Parent & youth perfectionism and internalizing psychopathology. *personality and Individual differences*, 46, 325-330.
- Crick, N. R. & Dodge, K. A. (۱۹۹۹). 'Superiority' is in the eye of the beholder: A comment on Sutton, Smith, and Swettenham. *Social Development*, ۸, ۱۲۸-۱۳۱
- Frost, R.O., Lahart, C. M., & Rosenblate, R (1991). *Cognitive Therapy and Research*, Volume 15, Issue 6, pp 469-489
- Hewitt, P.L., Caelian, C.F., Flett, G.L., Sherry, S.B., Collins, L., & Flynn, C.A. (۲۰۰۲). Perfectionism in Children: Associations with Depression, Anxiety,

- age, and satisfaction with life. *Personality and Individual Differences*, 46, 530-535.
- Vaillancourt T, Brendgen M, Boivin M, Tremblay RE. A longitudinal confirmatory factor analysis of indirect and physical aggression: *Evidence of two factors over time?* *Child Dev.* 2003; 74: 1628-1638.
 - Victor AM, Bernat DH, Berstein A and Layne AE. Effects of parent and family characteristics on treatment outcome of anxious children. *J Anxiety Dis* 2007; 21(6): 835-848
 - Zebrak, K. A. & Green, K.M. (2014). Mutual Influences Between Parental Psychological Distress and Alcohol Use and Child Problem Behavior in a Cohort of Urban African Americans. *Journal of Family Issues*. doi:10.1177/0192513X14553055
 - MI. *The jou of psychopathology*, 55 (8), 54-68.
 - Samiei Sarkhanlou, S. & Kiamanesh, A. R. (2015). The Relationship between Personality Characteristics, Perfectionism of Mothers and Emotional Problems of their Daughters. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 185, 13 May 2015, Pages 460–468. doi:10.1016/j.sbspro.2015.03.455.
 - Shamir-Essakow, G., Ungerer, J. A. & Rapee, R.M. (1990). Attachment, Behavioral Inhibition, and Anxiety in Preschool Children. *Journal of Abnormal Child Psychology*, Vol. 33, No. 2, April 2005, pp. 131–143 (C 2005). DOI: 10.1007/s-10802-005-1822-2.
 - Sutton, J., Smith, P. K., & Swettenham, J. (1999a). Bullying and 'theory of mind': A critique of the 'social skills deficit' view of anti-social behaviour. *Social Development*, 8, 117–127.
 - Soenens, B., & Elliot, A. J. (2005). The intergeneration of perfectionism: parents' psychological control as an intervening variable. *Journal of Family Psychology*, 9 (3), 358-366.
 - S
toeber, J. (2012). Perfectionism and Performance. In S. M. Murphy (Ed.). *The Oxford handbook of sport and performance psychology* (pp. 294-306). New York: Oxford University Press.
 - Matsuura N, Hashimoto T, Toichi M .Correlations among self-esteem, aggress, adverse childhood experiences and depression in inmates of a female juvenile correctional facility in Japan. *Psychiatry and Clin Neurosci.* ۲۰۰۹; ۶۳ (4), 478-485.
 - Stoeber, J., & Stoeber, F. S. (2009). Domains of perfectionism: Prevalence and relationships with perfectionism, gender,

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 4, No. 1, spring 2012, No 13

Journal of Educational
Psychology

Prediction of Anxiety, Aggression and Social Competence among Preschool Children based on Parents' Maladaptive Perfectionism

Abolmaali. Khadijeh*¹

1) Assistant Professor. Department of Psychology, Islamic Azad University, Roudehen Branch, Roudehen, Iran

*Corresponding author: sama.abolmaali@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to predict anxiety, aggression and social competence among preschool children based on parents' maladaptive perfectionism. Eight of preschool centers in Tehran and then 170 children from these centers were randomly selected. Two questionnaires of Ahvaz perfectionism scale and Social Competence and Behavior Evaluation Scale for preschool children were completed. Multiple regression analysis was used to analyze the data. The results suggest that only maladaptive perfectionism of mothers can predict aggression and anxiety in preschool children, but the fathers' maladaptive perfectionism can't predict these two variables. Also, social competence could not be predicted by parents' perfectionism

Key words: Anxiety, Aggression, Social Competence, Parents' Perfectionism
